

Teza: przedawnienie karalności w przypadku domniemania popełnienia przestępstwa

Ustalenie popełnienia przestępstwa jest kompetencją sądów powszechnych. Sąd dyscyplinarny nie jest uprawniony do samodzielnych ustaleń w tym zakresie, skutkujących wydłużeniem karalności deliktu dyscyplinarnego.

Sygn. akt WO-39/19

ORZECZENIE
z dnia 3 czerwca 2019 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: SWSD Joanna Maruszewska

Sędziowie: SWSD Magdalena Szepczyńska, SWSD Michał Łukasik / sprawozdawca /

Protokolant: Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego

Sławomira Pilipca

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2019 r. na rozprawie sprawy radcy prawnego F. W.

obwinionego o czyn z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 11 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego z powodu odwołania obwinionego od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Katowicach z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. akt D90/X/18

orzeka:

1.

uchylić orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Katowicach z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. akt D 90/X/18 i postępowanie w sprawie umorzyć,

2.

obciążyć kosztami postępowania odwoławczego poniesionymi przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

Uzasadnienie

Radca prawny, F. W., obwiniony został o to, że w maju 2013 r., w Zabrze, przyjął od M. M. i J. M. (2) pełnomocnictwo do prowadzenia w ich imieniu spraw przeciwko J. i B. F. oraz dwóch spraw określanych jako sprawy G. i T. i z tego tytułu przyjął łącznie kwotę 20.362,00 zł., pozwy w tych sprawach de facto nie zostały wytoczone, następnie zwrócił skarżącej kwotę 10.148,00 złotych, nie zwracając kwoty 5.526,00 złotych i następnie prawomocnym wyrokiem z dnia 8 grudnia 2015 roku Sądu Rejonowego w Raciborzu zobowiązany został do zwrotu tej kwoty, sygn. akt I C 448/14

Tj. o czyn z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1870 z późn. zm.) w związku z art. 11 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego co stanowi czyn sprzeczny z zasadami etyki zawodowej w rozumieniu art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 233 z późn. zm.)

oraz wyżej powołanych przepisów Kodeksu Etyki Radcy Prawnego przyjętych uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców z dnia 22 listopada 2014 r.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie, orzeczeniem z dnia 15 lutego 2018 r. uznał w punkcie 1 radcę prawnego F. W., (KT- (...)), winnym zarzucanego czynu, przy czym sąd przyjął, że miał on miejsce w Zabrze w maju 2013 r., który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 11 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za ten czyn na podstawie art. 64 ust 1 i art. 65 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 ustawy o radcach prawnych wymierzył karę nagany i karę pieniężną w kwocie 10.000,00 zł (dziesięć tysięcy złotych).

Nadto w punkcie 2 obciążył radcę prawnego kosztami postępowania w kwocie 1.274,80 złotych.

Odwołanie do orzeczenia złożyli:

1. Rzecznik Dyscyplinarny, który z powodu wymierzenia dwóch kar zasadniczych za jeden czyn wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i wymierzenie kary pieniężnej w wysokości 10.000 zł lub uchylenie orzeczenia OSD i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania I instancji,

2.

pokrzywdzona, M. M., która wniosła odwołanie na niekorzyść obwinionego wnosząc o wymierzenie surowszej kary,

3.

obwiniony, F. W., który podnosząc zarzut przedawnienia wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i umorzenie postępowania.

Rozpatrując odwołanie Wyższy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie orzeczeniem z dnia 7 sierpnia 2018 r. w sprawie o sygn. akt WO-80/18 podzielając zarzut Rzecznika Dyscyplinarnego uchylił orzeczenie OSD OIRP w Katowicach i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, a koszty postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w kwocie 1.200,00 zł pozostawił do rozstrzygnięcia sądowi I instancji. Z tego powodu uznał rozpoznanie pozostałych dwóch odwołań za bezprzedmiotowe.

Po zwrocie sprawy do sądu dyscyplinarnego I instancji, po rozprawie, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Katowicach, orzeczeniem z dnia 24 stycznia 2019 r. uznał w punkcie 1 radcę prawnego F. W., (KT- (...)), winnym zarzucanego czynu, przy czym sąd przyjął, że miał on miejsce w Zabrze w maju 2013 r., który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 11 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za ten czyn na podstawie art. 64 ust 1 i art. 65 ust. 1 pkt 3 ustawy o radcach prawnych wymierzył karę pieniężną w kwocie 10.000,00 zł (dziesięć tysięcy złotych) oraz na podstawie art. 65 ust. 2a ustawy o radcach prawnych wymierzył mu dodatkowo zakaz wykonywania patronatu na czas pięciu lat.

Nadto w punkcie 2 obciążył radcę prawnego kosztami postępowania w kwocie 2.450,00 złotych, a w punkcie 3 kosztami postępowania dyscyplinarnego przed WSD w Warszawie w kwocie 1.200,00 zł.

Sąd uznał, że w przypadku gdy radca prawny nie zwraca na żądanie klienta w terminie przez niego wskazanym pobranych przez niego a nierozliczonych kwot, kiedy pozwy nie zostały skutecznie wniesione przez obwinionego, takie zachowanie stanowi delikt dyscyplinarny. Zwrócił także uwagę, że pokrzywdzony, wobec braku zwrotu długu, wystąpił z roszczeniem cywilnym uwzględnionym przez sąd powszechny.

Wymierzając karę pieniężną sąd dyscyplinarny wziął pod uwagę sposób zachowania się obwinionego oraz uznał za znaczny rodzaj i stopień naruszonych przez niego obowiązków; wskazał na nadużycie przez obwinionego szczególnego stosunku zaufania.

Od powyższego orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w Katowicach radca prawny, F. W., złożył odwołanie, w którym wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i umorzenie postępowania w sprawie. W swoim odwołaniu

obwiniony zarzucił rażąco naruszenie art. 70 ust. 3 a ustawy o radcach prawnych poprzez uznanie winnym naruszenia art. 64 ust. 1 ustawy, mimo że jego karalność uległa przedawnieniu. Rozwijając ten pogląd w uzasadnieniu powołał się na to, że czyn rzekomo został popełniony w maju 2013 r., co oznacza, że przedawnienie jego karalności ustało w maju 2018 r. Także w przypadku uznania, że sytuacja objęta zarzutem trwała do dnia 21 lutego 2014 r., to przedawnienie karania nastąpiło 21 lutego 2019 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, ustalił i zważył co następuje.

Odwołanie obwinionego jest zasadne, a wniosek w nim zawarty zasługuje na uwzględnienie, gdyż doszło do przedawnienia karalności czynu.

Stan faktyczny sprawy został ustalony na podstawie zgromadzonych w aktach dowodów i zeznań pokrzywdzonej, które to dowody nie były kwestionowane przez strony postępowania, w tym przez obwinionego. Z tego powodu ustalenia faktyczne sądu dyscyplinarnego I instancji Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznał za własne.

W rozpatrywanej sprawie obwiniony zaprezentował pogląd, że niezależnie od tego czy czyn objęty zarzutem został popełniony w maju 2013 roku, czy też rozpoczął bieg 14 lutego 2014 r., to w obu przypadkach doszło do przedawnienia.

Rozpatrując zarzut przedawnienia należy wskazać, że po myśli art. 70 ust. 2 ustawy o radcach prawnych karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło 5 lat, a w wypadkach przewidzianych w art. 11 ust. 2-3 lata.

Na podstawie akt sprawy Sąd ustalił, że obwiniony otrzymał od powódki datowane na

lutego 2014 r. wezwanie do wydania weksla i zwrotu pieniędzy (k. 27). Mimo braku bezpośredniego dowodu wskazującego na datę doręczenia wezwania, to z treści korespondencji elektronicznej z dnia 19 lutego 2014 r. (k. 26) i treści pisma datowanego na

18

lutego 2014 r. (k. 28) zasadnym jest uznanie powzięcie wiadomości o treści wezwania najpóźniej 19 lutego 2014 r.

19

Z uwagi na wyznaczenie przez pokrzywdzoną w wezwaniu terminu trzech dni do zwrotu środków pieniężnych liczonych od dnia 20 lutego 2014 r., który to termin upłynął 22 lutego 2014 r., od tego terminu należy zatem liczyć tak trzyletni termin ścigania, jak i pięcioletni termin ustania karalności przewinienia dyscyplinarnego.

Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Katowicach był zatem uprawniony do wszczęcia 25 stycznia 2016 r. dochodzenia.

Również uprawniony był do orzekania Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Katowicach, który orzeczeniem z dnia 24 stycznia 2019 r. uznał obwinionego winnym zarzucanego czynu.

Jednakże w przypadku Wyższego Sądu Dyscyplinarnego w Warszawie orzekającego 3 czerwca 2019 r., wobec upływu 22 lutego 2019 r. przedawnienia karalności zarzucanego obwinionemu czynu, zaistniała ujemna przesłanka merytorycznego rozpoznania odwołania od orzeczenia sądu dyscyplinarnego I instancji.

WSD w Warszawie rozważał także kwestię, czy w rozpatrywanej sprawie nie doszło do wydłużenia przedawnienia dyscyplinarnego w przypadku czynu zawierającego znamiona przestępstwa, co przewiduje art. 70 ust. 3 ustawy o radcach prawnych.

Mimo tego, że zdaniem niniejszego składu, przewinienie dyscyplinarne mogło być zarazem czynem karalnym przywłaszczenia mienia stypizowanym w art. 284 kodeksu karnego, własne ustalenie sądu dyscyplinarnego odnośnie

popelnienia przez obwinionego przestępstwa przeciwko mieniu nie są wystarczające dla stwierdzenia zaistnienia przesłanki wydłużającej okres przedawnienia.

Jak wynika z orzeczeń Sądu Najwyższego ustalenie zaistnienia przestępstwa jest kompetencją sądów powszechnych; nie jest uprawniony sąd dyscyplinarny do samodzielnych ustaleń w tym zakresie skutkujących wydłużeniem karalności deliktu dyscyplinarnego (tak uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2006 r. sygn. akt I KZP 8/06; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2013 r. sygn. akt SDI 13/13).

Wobec braku prawomocnego wyroku sądu powszechnego ustalającego popełnienia przez obwinionego przestępstwa przywłaszczenia mienia, w kwestii przedawnienia zastosowanie mają przepisy art. 70 ust. 2 ustawy o radcach prawnych.

Na marginesie sprawy należy zauważyć, że z akt sprawy wynika, iż pokrzywdzona wprawdzie złożyła do organów ścigania zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu lecz po otrzymaniu od Komendy Powiatowej Policji w Raciborzu 29 grudnia 2015 r. postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia, nie zakwestionowała środkami prawnymi tego rozstrzygnięcia (k. 43-46).

W związku z tym orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie rozstrzygnięto na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych.